

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Історія земельних відносин і землеустрою»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність «193 Геодезія та землеустрій»
Освітня програма «Геодезія та землеустрій»
Рік навчання 2, семестр 3
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

Чумаченко Олександр Миколайович

chumachenko_o@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/page/view.php?id=198834&forceview=1>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Історія земельних відносин і землеустрою – це базова навчальна дисципліна, викладання якої надає знання та суттєво розширює кругозір інженерів-землевпорядників із основ землеустрою та земельних відносин на всіх етапах розвитку суспільства. Історичні закономірності вивчаються шляхом ознайомлення з конкретними фактами, подіями, заходами та документами, які характеризують на кожному історичному етапі форми володіння та користування землею, форми і види землеустрою та їх фактичне здійснення, господарськими та політичними результатами.

Завдання дисципліни. *Надати студентам можливість з найбільшою науковою обґрунтованістю та повнотою зрозуміти суть земельного влаштування, як явища суспільного життя. Земельні відносини та землевпорядкування кожної держави історично розвиваються та змінюються разом з розвитком виробничих сил суспільства. Кожному суспільному способу виробництва відповідає своя основна форма земельної власності та свій тип земельних відносин та земельного влаштування.*

Під час вивчення дисципліни слід звертати особливу увагу на наукове обґрунтування та повноту розуміння суті земельних відносин як системи здійснення заходів щодо організації землі як засобу виробництва на всіх етапах розвитку суспільства у різних історичних умовах.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати задачі прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері геодезії та землеустрою.

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК06. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК07. Здатність працювати автономно.
- ЗК08. Здатність працювати в команді.
- ЗК09. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК10. Здатність здійснювати безпечну діяльність.
- ЗК11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК12. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК13. Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК01. Здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою.
- СК02. Здатність застосовувати теорії, принципи, методи фізико-математичних, природничих, соціально-економічних, інженерних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.
- СК03. Здатність застосовувати нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали у професійній діяльності.
- СК04. Здатність обирати та використовувати ефективні методи, технології та обладнання для здійснення професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою.
- СК06. Здатність виконувати дистанційні, наземні, польові та камеральні дослідження, інженерні розрахунки з опрацювання результатів досліджень, оформляти результати досліджень, готувати звіти при вирішенні завдань геодезії та землеустрою.
- СК07. Здатність збирати, оновлювати, опрацьовувати, критично оцінювати, інтерпретувати, зберігати, оприлюднювати і використовувати геопросторові дані та метадані щодо об'єктів природного і техногенного походження.
- СК08. Здатність здійснювати професійну діяльність у сфері геодезії та землеустрою з урахуванням вимог професійної і цивільної безпеки, охорони праці, соціальних, екологічних, етичних, економічних аспектів.
- СК09. Здатність застосовувати інструменти, прилади, обладнання, устаткування при виконанні завдань геодезії та землеустрою.
- СК13. Здатність розробляти документацію із землеустрою та з оцінки земель, кадастрову документацію, наповнювати даними державний земельний, містобудівний та інші кадастри.

програмні результати навчання (ПРН):

- РН2. Організувати і керувати професійним розвитком осіб і груп.
- РН3. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.
- РН4. Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.

PH6. Знати історію та особливості розвитку геодезії та землеустрою, їх місце в загальній системі знань про природу і суспільство.

PH7. Виконувати обстеження і вишукувальні, топографо-геодезичні, картографічні, проектні та проектно-вишукувальні роботи при виконанні професійних завдань з геодезії та землеустрою.

PH8. Брати участь у створенні державних геодезичних мереж та спеціальних інженерно геодезичних мереж, організовувати та виконувати топографічні та кадастрові знімання, геодезичні вимірювання, інженерно геодезичні вишукування для проектування, будівництва та експлуатації об'єктів будівництва.

PH9. Збирати, оцінювати, інтерпретувати та використовувати геопросторові дані, метадані щодо об'єктів природного і техногенного походження, застосовувати статистичні методи їхнього аналізу для розв'язання спеціалізованих задач у сфері геодезії та землеустрою.

PH10. Обирати і застосовувати інструменти, обладнання, устаткування та програмне забезпечення, які необхідні для дистанційних, наземних, польових і камеральних досліджень у сфері геодезії та землеустрою.

PH11. Організовувати та виконувати дистанційні, наземні, польові і камеральні роботи в сфері геодезії та землеустрою, оформляти результати робіт, готувати відповідні звіти.

PH12. Розробляти документацію із землеустрою, кадастрову документацію і документацію з оцінки земель із застосуванням комп'ютерних технологій, геоінформаційних систем та цифрової фотограмметрії, наповнювати даними державний земельний, містобудівний та інші кадастри.

PH13. Планувати і виконувати геодезичні, топографічні та кадастрові знімання, опрацьовувати отримані результати у геоінформаційних системах.

PH14. Планувати складну професійну діяльність, розробляти і реалізовувати проекти у сфері геодезії та землеустрою за умов ресурсних та інших обмежень.

PH15. Розробляти і приймати ефективні рішення щодо професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою, у тому числі за умов невизначеності.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Тема 1. Вступ. Поняття земельних відносин, землеустрою та кадастру.	2/2	Зрозуміти предмет і завдання курсу Вивчити базові терміни і поняття. Проаналізувати взаємозв'язок наук про Землю (геодезії, картографії, астрономії, землевпорядкування).	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7
Тема 2. Земельні відносини в стародавньому світі.	2/2	Розглянути стародавні уявлення про геодезичні та межувальні роботи. Вивчити комплекс вимірювальних та	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7

		картографічних робіт.		
Тема 3. Земельні відносини, землевпорядні та кадастрові роботи в феодально-кріпосницьку епоху.	2/2	Проаналізувати середньовічний етап становлення та розвитку картографії охоплює великий часовий проміжок із V до середини XVII століття.	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7
Тема 4. Земельно-майнові відносини в період зародження і розвитку капіталізму.	2/2	Вивчити особливості проведення картографічних та межувальних робіт до XIX ст. Вивчити межувальні роботи, писцеві описи.	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7
Тема 5. Земельні відносини на рубежі XX ст.	2/2	Запам'ятати та оцінити внесок в розвиток землевпорядної науки досягнень видатних вчених, а саме Струве, Гауса Бесселя та інших. Запам'ятати особливості проведення реформи відміни кріпосного права 1861 року. Вивчити економічні перетворення та їх наслідки в аграрному секторі.	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7
Тема 6. Земельні трансформації після перевороту 1917 року	2/2	Знати результати земельних відносин після перевороту 1917 р. Вивчити особливості НЕПу та його вплив на земельні відносини. Знати передумови, особливості та наслідки голодоморів 1921-1923р та 1932-1933 рр. Знати визначення «куркуль»	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7

Тема 7. Земельні відносини та землевпорядкування в період колективізації сільського господарства (1927-1934 рр.).	2/2	Знати особливості реформування земельних відносин в період 1920–1941 рр.	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7
Земельні відносини та розвиток землеустрою в передвоєнний та післявоєнний період колгоспно - радгоспного виробництва (1935 - 1990).	2/2	Вивчити земельні відносини і землеустрій у період 1941–1990 років.	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7
Тема 9. Земельні реформи Світу (XX - початку XXI ст).	2/2	Розуміти особливості розвитку земельних відносин в умовах незалежності України. Знати що таке роздержавлення земель та приватизація земельних ділянок. Вивчити особливості формування законодавчої бази сучасного землеустрою та кадастру.	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7
Тема 10. Земельні відносини в країнах Європи.	2/2	Провести порівняльний аналіз системи землекористування країн Європи.	Доповідь на обрану тему. Написання та захист реферату.	7
Всього за 1 семестр				70
Залік				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.
--	--

Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. A global assessment of perceived tenure security from 140 countries July 2020. URL: <http://www.prindex.net/reports/prindex-comparative-report-july-2020>.
2. Csaki C., Lerman Z. Land reform and farm restructuring in Hungary during the 1990s. In Wegren, S (edit): Land Reform in the Former Soviet Union and Eastern Europe. 1998. 226 p.
3. Ernest Raiklin. The Soviet and post-Soviet allocation of land rent. International Journal of Social Economics. Vol. 25. No.10. 1998, str. 1466 – 1471. URL: http://nbpublish.com/library_read_article.php?id=10127.
4. Giovarelli R., Bledsoe D. Land Reform in Eastern Europe. FAO. 38 p. Hartvigsen M. Land reform in Central and Eastern Europe after 1989 and its outcome in the form of farm structures and land fragmentation. Orbicon. 2013. 61 p.
5. Jürgenson E., Maasikamäe S. Progress of Land Reform in Estonian Rural Municipalities – Results of Preliminary Study. Rural Land Scape trends. 2009. 126 p.
6. Land Matrix. Data. URL: <http://landmatrix.org/observatory/global>.
7. Meyers W., Kazlauskienė N. Land reform in Estonia, Latvia and Lithuania – A comparative analysis. In Wegren, S (edt.): Land Reform in the Former Soviet Union and Eastern Europe. 1998. 87 p.
8. Minich R., Panayiotou O., Pissarides C., Hustings D. Land Reform in Ukraine: Attitudes & Expectations Based on SCORE 2021 Ukraine. 31 p. URL: http://api.scoreforpeace.org/storage/pdfs/PB_UKRTCA20_Land-reform_FINAL_27122021.pdf.
9. Overview of CAP Reform 2014–2020. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/policy-perspectives/policy-briefs/05_en.pdf.
10. Printsman A., Nugin R., Palang H. Intricacies of Moral Geographies of Land Restitution in Estonia. Land. 2022; 11(2):235. URL: <http://doi.org/10.3390/land11020235>.
11. The history of the CAP. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-history/index_en.htm.
12. Veitners Z. State Land Service of Latvian Republic. Land Reform in Latvia, URL: <http://www.zum.lt/departinf/departinf/Informacija/02.htm>.
13. Вульф Е. Європа і народи без історії. Переклад Пошивайло І. 2004. 535 с. http://historybooks.com.ua/prosmotr_podrobnuy.php?id=7378
14. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III // Землевпорядкування. -2001. - № 4. - С. 27-47. Редакція від 03.04.2016, підстава 1012-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
15. Мартин А.Г. Історія земельних відносин і землеустрою: навчальний посібник / А.Г. Мартин, О.М. Чумаченко, І.Г. Колганова. Київ: КОМПРИНТ, 2019. с. 182.

16. Мартин А.Г., Чумаченко О.М. Історія земельних відносин і землеустрою. Частина І: Класичний землеустрій та агріденсори Стародавнього Риму: навчальний посібник / А.Г. Мартин, О.М. Чумаченко.– Київ: КОМПРИНТ, 2023. – 284с.
17. Про Генеральну схему планування території України: Закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3059-14>
18. Про землеустрій: Закон України від від 22.05.2003 № 858-IV // Землевпорядкування. – 2003. - №3. - Редакція від 01.01.2016, підстава 863-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
19. Про меліорацію земель: Закон України від 14.01.2000 № 1389-XIV поточна редакція від 09.12.2012, підстава 5462-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1389-14>
20. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 № 962-IV, Редакція від 27.06.2015, підстава 497-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/962-15>
21. Третяк А.М. Землеустрій в Україні: теорія, методологія: монографія. Херсон: Грінь ДС, 2013.
22. Третяк А.М. Історія земельних відносин і землеустрою в Україні. Навчальний посібник. К.: Аграрна наука, 2001. 280с.
23. Чумаченко О.М. Мартин А.Г. Теоретичні засади оцінки ефективності використання земельно-ресурсного потенціалу європейських країн :Монографія. 2020. 270 с.